

Micheller Magdolna egyetemi docenshez

— Tudományos munkásságát az ifjúsági mozgalom története kutatásának szentelt. Mi inspirálta témaválasztását?

— Munkám és érdeklődésem egyaránt. A JATE történelem—orosz szakán végeztem, kollégiumi tanárként kezdtem dolgozni. Speciális felkészültséget kíván ez a nevelő tevékenység. Kezdő tanárként rá kellett jönnöm, nem ismerem a közösségalkatás alakulás ifjúkori pedagógiai-pszichológiai sajátosságait. Mit tehet az ember, megpróbálja pótolni a tudás hiányát, rendszeresen képeztem magam. De érdekelt a kollégiumi mozgalom története, múltja is. E témakörökben végeztem kutatómunkát, amelynek eredménye bölcsészdoktori értekezés majd leningrádi aspirantúra lett. A JATE tudományos szocializmus tanszékén, az oktatás mellett, módom van folytatni kedvenc témám kutatását. Néhány éve a felszabadulás utáni magyar politikai rendszer sajátosságaival foglalkozom. Elsősorban az érdekel, hogyan illeszkedett az ötvenes évek ifjúsága a nagy történelmi átalakulás folyamatába. E gondolatokból speciális kollégiumi hírdetek, második éve esti egyetemi foglalkozásokat vezetek. Úgy tapasztalom, a hallgatók különösen érdeklődnek e kör iránt, nagy örömmre szívesen olvasnak.

— Kandidátusi értekezésében a mozgalom időszakos problémáival foglalkozott, az egyetemi ifjúságot vizsgálta. Milyen következtetésekre jutott?

— Az egyetemi hallgatók közösségi kapcsolatait, azok sajátos vonásait, esetleges modell-lehetőségeit vizsgáltam. Az országos felsőoktatási kollégiumi mozgalom történeti és pedagógiai-élektani elemzéséből kísértem meg néhány következtetést levonni. Azt éreztem, hogy a nyolcvanas évek egyetemen, főiskolán tanuló fiataljainak szakmai igényesebb csoportjai is a közösségteremtésben szinte kizárólag a kortársi kapcsolataikra, kötődéseikre épí-

tenek. Így, sajnós, a kommunista értékek, elvárások közvetített módon jutnak el hozzájuk. A tanári minták elfogadásában igen szigorúak, ugyanakkor az egyéni törekvéseikben a közösségi feladatok vállalásában csak kisebb hányaduk igényes. Erdemes lenne velük többet törődni. Képzési rendszerünk elsősorban szaktanárokat ad, ám jó lenne hinni és elérni, hogy nemcsak szakmailag igényes pedagógusokat nevelünk, hanem politikailag is elkötelezetteket. E kettős követelménynek azonban még sok feltétele nem garantált napjainkban.

— Tanulmányokat készített a gyakorlati munka segítéséhez. A közelmúltban például a kisközösségek tudatos irányításának lehetőségeiről írt.

— Minden elmélet annyit ér, amennyi a gyakorlati haszna. Az általam vizsgált kisközösségi problémákor nagyon is gyakorlati kérdés. Napjainkban ismét tanúi lehetünk a társadalmi atomizáltságnak, az egyéni és a közösségi érdekek szinte éles különválásának. Nagyon is nyomom követhető e jelenség például a KISZ szervezeti vitáin, de nem ritka a felvetés a pártfórumokon sem. Éppen ezért szívesen tettem eleget a KISZ Csongrád megyei bizottsága felkérésének. Megpróbáltam összegezni a kisközösségek pedagógiai-politikai szerepét. Az a véleményem, hogy az egyén, különösen ha az fiatal, csak akkor érzi jól és szabadnak magát a társadalom egészében, ha annak kis csoportjaiban is megtalálja számításait, akaratának érvényesítését. A mikrokörnyezet formálására, értékorientáló szerepére több és sokkal nagyobb figyelmet kell szentelnünk. Érvényt kell szerezni a kollektív akaratnak. Tudatossággal kiküszöbölhető a fölösleges formalitás, a véletlenszerű, esetleges csoportképződés. Főlkészültebb vezetőkre, ifjúsági vezetőkre van szükség, és eredményesebb érdekegyeztetésre. Persze, nem hallgathatjuk el a társadalom felelősségét sem.

M. E.

Műsor- ajánlat

mel dr. Szabolcsi Miklós akadémikus tart előadást a TIT irodalmi szabadszolgálatán december 3-án, hétfőn este fél 8-tól a Juhász Gyula Művelődési Központban.

Vannak-e repülő csészealjok? — E kérdésre Szatmáry Károly előadása ad választ a TIT megyei szervezetének Csillagászati hét elnevezésű rendezvénytöredékén, hétfőn délután 5 órai kezdettel, a JATE kísérleti fizikai tanszékének Dóm tér 9. szám alatti előadótermében.

A Férfiszenvedély című. 1946-ban készült amerikai filmet vetítik a Kossuth Lajos sugárút 52. szám alatti Dugonics moziban működő Volán-filmklubban, hétfőn este fél 7-től.

A Dél-alföldi krónika, a szegedi tévéstúdió műsora, december 4-én, kedden, 17 óra 20 perckor jelentkezik riportokkal, tudósításokkal, hírekkel Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megyéből — az 1-es programban.

A Nasa obrazok, a szegedi tévéstúdió szlovák nyelvű nemzetiségi műsora december 6-án, csütörtökön,

Emlékezés Hámán Katóra

Hámán Kató, a magyar kommunista mozgalom kiemelkedő személyisége születésének 100. évfordulója alkalmából koszorúzás ünnepséget rendeztek pénteken, a Mező Imre úti temető munkásmozgalmi panteonjában levő urnájánál.

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága nevében Csercenka Ferencné, az országgyűlés alelnöke, és Deák Gábor, a XIII. kerületi pártbizottság első titkára, a Központi Bizottság tagjai helyezték el a kegyelet virágait. Az évforduló alkalmából a Vasutasok Szakszervezete, a Vegyipari Dolgozók Szakszervezete, a Magyar Nők Országos Tanácsa, a Magyar Szocialista Munkáspárt IX. kerületi bizottsága, az MSZMP Kál nagyközség bizottsága és közös tanácsa, valamint a Magyar Eszperantó Szövetség képviselői koszorúztak. Hámán Kató urnájánál család-jának tagjai, a nevet viselő szocialista brigádok, intézmények, iskolák küldöttei is elhelyezték a tisztelet, a hálát virágait.

A megemlékezés az Internacionálé hangjaival ért véget (MTI)

Tengerparti város magyar tervei

A Technoimpex Külkereskedelmi Vállalat és a Középülettervező Vállalat is részt vesz egy kuvaiti tengerparti város tervezési munkálataiban. Az erről szóló megállapodást a napokban írták alá. A beruházók építési tervpályázatát egy egyiptomi és egy kuvaiti cég közösen nyerte meg, majd kooperációra léptek a Technoimpex-szel és a Középülettervezővel.

A tengerparti város 1200 modern épületből áll majd, a lakóházakhoz iskolákat, óvodákat, bölcsődéket, különféle kulturális létesítményeket és öt mecsetet is terveznek. Ez az első ilyen jellegű exportszerződése a Technoimpex-nek. (MTI)

19 óra 10 perctől tekinthető meg legközelebb a 2-es programban. Az adást december 8-án, szombaton reggel 8 óra 35 perces kezdettel az 1-esen megismétlik.

Még száz évvel ezelőtt is hagymagányoknak nevezték a makói hagymakertészeket. Róluk szól a szegedi tévéstúdió Hagymagányok és utódai című filmje, amelyet december 7-én, pénteken, 16 óra 55-től láthatnak a nézők az 1-es programban.

Innovációs szimpózium

A magyar vállalatok szellemi termék-exportja — amelynek értéke eléri az évi másfél milliárd forintot — tovább fokozható, ezért döntött úgy a Magyar Kereskedelmi Kamara, az Ipari és a Külkereskedelmi Minisztérium, hogy a hazánkban fontos piacokon innovációs szimpóziумokat szerveznek. Az első ilyen rendezvényt az NSZK-beli Düsseldorfban és Frankfurtban tartották meg. A szervezésben a helyi kereskedelmi és iparkamara is részt vett.

Magyarország és az NSZK között jelentős a szellemi termékekkel folytatott kereskedelem; az egymással lebonyolított forgalom ta-

Szolgáltatás – gondokkal

Pártfórum

A Szegedi Autójavító Kivállalat 1983. január 1-én alakult. Úgy született, mint a szegény emberek gyereke; még pólyára sem telt. Megszűnt a tröszt, de önállóskodott kisvállalatának alig tudott valamennyi pénzt átadni megfoglyatkozott vagyonyából. Így aztán a szervíz pénzügyi helyzete teljesen sem stabil. Csak jellemzésül: 1984. első tíz hónapjában a tervezett eredményük 1 millió 722 ezer forint kellett volna legyen. A kasszában csak 105 ezer van. Hogy miért? Igen sok frissen végzett szakmunkás dolgozik náluk, s nemhogy a tervet teljesítenék, hanem csak a pénzt viszik. Arról van szó, hogy a betanulás idejére — s ez a szakma magas fokán nem sajátítható el könnyen — a kivállalat garantálja: megkapják az átlagbér 95 százalékát. Teljesítményük viszont nem éri el a negyvenet sem.

— Célunk a szolgáltatás-kultúra javítása — mondta az alapszervezet párttitkára.

Elgondolkodtam, hogy ez miként lehetséges akkor, ha a kivállalat létszáma másem teljes, ha az igazán képzett szakemberek sorra mondanak búcsút a kapufélának, ha nincs elegendő alkatrész, ha nem tudják jól megszervezni a munkát, s olyan bérrendszert alkalmaznak, amely nem ad alkalmat a differenciálásra.

Tudom, hogy a szolgáltatócégekről — erről is — mindig megoszlanak a vélemények. Az ügyfél azt szeretné, ha gépkocsiját a leg-kevesebb idő alatt javítanák meg, s úgy, hogy hosszú ideig ne kelljen újra felkeresnie a szervízt. Az ügyfelet nem érdeklik a vállalat belső gondoljai. Nem is tartoznak rá. Ő a pénzért szolgáltatást vásárol, s joga van

ahhoz: a szolgáltatás a kor követelményeinek megfelelő legyen.

Vajon, meg tud-e ezeknek a követelményeknek megfelelni a Szegedi Autójavító Kivállalat?

Mindezt az dönti el, hogy sikerül-e úrrá lenni gondjaikon. Megfizetik-e a valóban produkálni tudó szakembereket, újra ki tudják-e alakítani a törzsgárdát, vissza tudják-e szerezni az ügyfelek már-már megrendült bizalmát.

Talán természetes dolog, hogy egy-egy értékeléskor nem mindegyik pártalap-szervezet érdemli ki a teljes kalkulust. Az autójavító is közéjük tartozik. A kommuniszták nem hallgatják eléggé szavukat, nem élték véleményezési kötelezettségükkel, nem tettek eleget pártépítési feladatainak, az

alapszervezet tagjai nem foglalkoztak megfelelő módon a fiatalok nevelésével sem.

Eltöltöttem néhány órát egy beszámoló taggyűlésen. Megismerkedtem a beszámolóval, amiről nem vitatkoztak az alapszervezet tagjai, hallgattak inkább. Pedig, mint talán már kiderült, lett volna miről beszélni. Az ugyanis, hogy a kivállalat szakere kikerüljön a kátyúból, legfőképpen a kommuniszták dolga, nekik kellene segíteniük a vezetőknél — személyes példamutatásukkal is.

Hogy a gondokért, bajokért mennyiben felelősek az objektív körülmények, és mennyiben az emberek, nem tudom. Hiszem azonban, hogy a nehezedő körülmények között mégis megállják majd a helyüket. Hogy egyszer elvihecsék a pálmát. A pálmáról pedig tudjuk: teher alatt nő.

Petri Ferenc

Fiatalok a békére nevelésért

A Demokratikus Ifjúsági Világszövetség és a Nemzetközi Ifjúsági és Diákmozgalom az ENSZ-ért szervezet (ISMUN) rendezésében, harminc ország fiataljainak részvételével négy-napos szeminárium kezdődött pénteken Gárdonyiban, a Hazafias Népfront üdülőjében. Az UNESCO akció-programjának részeként megrendezett eszmecsere egyebek között arról tanácskoznak a résztvevők, hogy milyen szerepet játszhatsanak az oktatási rendszer, a társadalmi szervezetek, a tömegtájékoztatás és a család a békére neve-

lésben, a kölcsönös megértés megszilárdításában, az emberi jogok érvényesítésében, a fajgyűlölet és a háborús hisztéria visszaszorításában. Megvitatják a békére nevelés és a Nemzetközi Béke Év, a Nemzetközi Ifjúsági Év és a 12. Világifjúsági Találkozó kapcsolatát is.

A rendezvényen négy előadás hangzott, illetve hangzik el a fenti témákról, majd a fiatalok munkacsoportokban folytatják a tanácskozást. Ajánlásokat fogadnak el, és részletes jelentést dolgoznak ki az UNESCO számára. (MTI)

Az Eiffel-cég képviselője

A múlt század második felének jeles vasútépítő mérnöke, a hazai műszaki haladás vitathatatlan értékű mencedzsere, Gyengő László (Győr, 1841—Budapest, 1894) munkásságának delén halt meg, éppen száz esztendeje.

Fiatalon került a MAV szolgálatába, és mindjárt az állami vasúttal együtt kötelezte el magát, holott különböző magánvasutaktól kedvezőbb ajánlatokat kapott. A kiegyezésig kiépült hazai vasúthálózat hossza mintegy kétezer kilométerre tehető. Az iparosodással egyidejűleg azonban mind nagyobb szállítási igények léptek fel, azonban az adott kapacitás nem bizonyult mindenben elégségesnek. Az ipari vidékeket a hálózatnak csak tíz százaléka érintette. A bajok orvoslására a kormány áttért a vegyes vasúti rendszerre, amellyel az új vasútépítések tervszerűsége

és a nagy magánvasutak monopolhelyzetét igyekeztek ellensúlyozni. Ekkor kapott szép feladatokat Gyengő László, aki Mikó Imre miniszter és Hollan Ernő államtitkár vezette vasúttügyi bizottság tervének lett egyik megvalósítója. Tervei és kivitelező munkássága mellett épült ki a pest—losonci vonal, Hatvan, Salgótarján érintésével. 1867-ben, majd később, Besztercebánya és Ruttka bekapcsolásával, csatlakozott a Kassa—Odenburgi vasútvonalhoz 1872-ben. Ugyancsak őt tekintjük az ungvári vonal megépítőjének. Munkács és Maramarosziget közötti vonalon, 1872-ben. Több dél-magyarországi vasútvonalat is tervezett, valamint épített, pl. az arad—piski vonalat.

Munkásságának jelentős állomása, amikor a párizsi Eiffel-cég magyarországi képviseletét elvállalta, és vezette a nemrégiben műemlékké nyilvánított Nyugati pályaudvar építését, számos kivitelezővel egyeztetett tervek szerint.

A második világháború alatt felrobbantott első szegedi közúti híd építésének kivitelezését is Gyengő László irányította, sőt részt vett a Tisza alsó szakasza szabályozási munkálatainak irányításában.

Innen eredhetett az a sokáig tévhitként élt vélemény, hogy az 1883. szeptember elsején átadott közúti híd az Eiffel-cég tervezte. Ebből annyi az igazság, a párizsi cég csak a kivitelezési munkálatokat végezte, Gyengő László irányítása mellett. A híd-pályázatra 29 pályamű érkezett be, és ezek közül a francia Eiffel-céget fogadták el. Csak később derült ki —

Lósy-Schmidt Ede technika-

történeti kutatásai nyomán, hogy a hidat valóban Fekete-házy János tervezte, és adta ki Szegeden idevonatkozó munkáját, Fekete-házy János a szegedi Tisza-híd, magyar tervezője címmel, 1933-ban — a valóság, és ennek nyomán írta Móra Ferenc: Kit ünnepelünk? c. tárcacikkében a következőket: „Mert, csak legenda az, hogy a mi gyönyörű hídunk Eiffel remeke. (Olyan, mint az, hogy a Stefánia kis- oszka a régi török vár maradványa. Sohase látott az egyéb „törököt”, mint azt a bosnyákok, aki nyáron alvát szokott árulni a tőrében. Igaz, hogy így van megírva a Reizner—Kulinyi féle monográfiában is, a lexikonokban is, sőt a hídon elhelyezett emléktáblán is ez van beírva, de azért a dolog mégsem igaz. Való igaz, hogy a szegedi hidat a párizsi Eiffel-cég építette, de az Eiffel neve alatt benyújtott terveket Fekete-házy János magyar mérnök készítette. A szegedi híd nem francia, hanem a magyar génusz alkotása...”

Abban a tévhitben, hogy a bíráló bizottság így jellemezte a hidat: „Bármely világvárosnak is díszeze válhatna.” — az elsődleges érdem a tervezőé, de a kivitelezés precíz munkálatainak becsületes véghezvitelét Gyengő Lászlónak is köszönhetjük. Olyan munkát végeztek itt, hogy a híd 60 esztendőn át jól viselte a megpróbáltatásokat, a kedvezőtlen talajviszonyokat és a Tisza sodrását. Az 1943-ban észlelt pillérmozgások következtében elrendelt felújító munkálatokra 1944-ben került sor, és eközben robbantották fel a hidat. 1944-ben.

Bátyai Jenő